

Anna Monrad: Prædiken fra 4. maj 2014 (2. søndag efter påske)

"Hyrdernes tid synes omme", skriver Grundtvig i den salme, vi sang før. Og det har han da såmænd ret i, for det vrimler ikke ligefrem med hyrder ude på markerne nutildags.

Når jeg tænker på en hyrde, så forestiller jeg mig en ung mand, der sidder på en sten og glad og fornøjet spiller på fløjte i solskinnet, mens fårene eller gederne græsser fredeligt omkring ham. I virkeligheden var det nok mere barskt at være hyrde.

På Jesu tid hørte hyrder i hvert fald til blandt de underste i samfundet. Hyrder havde et ret dårligt ry. Lidt ligesom sigøjnere kan have det i dag. Hyrder var sådan nogle, der stjal, hvis de kunne komme til det, sagde man. Så det er faktisk overraskende, det, der sker julenat, hvor hyrderne bliver dem, der får englenes budskab om den nyfødte frelser! Jeg tror pointen er, at Gud ville vise os, at alt i hans skaberværk har stor værdi og det var derfor, han julenat sendte sin engleskare ned til en flok lasede og frysende hyrder på en mark uden for Betlehem.

I Bibelen bruges ordet hyrde i overført betydning, og så er det ikke en mere eller mindre forhutlet fårepasser, vi skal se for vores indre blik, men selveste Vorherre! I Bibelen bruges hyrden nemlig som et billede på Gud. Der er dog forskel på, hvordan hyrdebilledet bliver brugt i det gamle og i det nye testamente. Den forskel kan vi tydeligt se i dag, hvor vi hører tekster fra begge steder. I salme 23 i salmernes bog i det gamle testamente, som jeg læste før, står den meget kendte passage: *"Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød"*. Gud er som en hyrde, der kærligt og omsorgsfuldt viser mennesket, hvilken vej det skal gå gennem livet. Han beskytter os mod alt ondt, han vandrer altid ved vor side.

I Johannesevangeliet hører vi, hvordan Jesus bruger det gamle, velkendte hyrdebillede, men samtidig udvider han betydningen af det. Nu er det nemlig ikke kun Gud, der er hyrden, men også Jesus. Ved at kalde sig selv for hyrde, placerer han sig på linje med Gud. Og det er derfor, jøderne bliver så sure på ham. Som vi hørte, danner de en ring omkring Jesus, de stiller sig truende rundt om ham, og vil have ren besked: "Hvem er du?" Jesus giver dem ren besked: "Jeg er hyrden. Jeg og Faderen er ét", siger han. De bliver rasende over, at han ophøjer sig selv på den måde. Lige efter det stykke, vi her har hørt, står der, at jøderne reagerer ved at samle sten op for at stene ham.

Jesus ændrer hyrdebilledet, for han leder nemlig ikke bare sine får i dette liv, sådan som det var i det gamle testamente, han leder dem også efter døden, han leder dem ind i det evige liv. *"Mine får hører min røst, og jeg kender dem, og de følger mig, og jeg giver dem evigt liv, og de skal aldrig i evighed gå fortabt, og ingen skal rive dem ud af min hånd"*.

Hvis vi skulle oversætte begrebet om den gode hyrde til nudansk, kunne vi måske sige noget i retning af "den gode coach"? En coach er en, der guider andre i, hvordan man får mere styr på sit liv. Begrebet coaching er for længst blevet en del af danskernes hverdag og vi møder coaches overalt i medierne og omkring os. Begrebet coaching kommer fra sportsverdenen, og har bredt sig ikke kun til erhvervslivet, men også til folks privatliv. Det handler om at få mere ud af sit potentiale, at få hjælp til at få mere ud af sit liv. Det lyder jo fint nok, hvem vil ikke gerne være lykkeligere, sundere eller mere succesfulde?

Men ved nærmere eftersyn holder sammenligningen mellem hyrden og coachen ikke. For coaching har i sin grundbetydning en ambition om at skabe vindere. Det handler om at maksimere sin præstation, at komme frem og så er det lige meget med de andre.

Hvor man skaber vindere, vil der også altid blive tabere. Der vil være nogle, som ikke formår at følge med, som ikke har overskuddet eller kræfterne til at optimere deres potentiale. De bliver ikke samlet op, men får lov at sakke mere og mere bagud.

Og der er flere grunde til, at coachen ikke kan erstatte hyrden. Coachen skaber nemlig ikke en flok, men derimod individualister. Her har det ingen værdi at gå bagved og være som de andre. Vi søger hjælp hos en coach for at finde ud af, hvordan vi selv kan blive bedre og komme fremad og så interesserer det os ikke nødvendigvis, hvor de andre bliver af.

I dagens Danmark lader det til, at de fleste gerne gå foran, mens ganske få vil gå i flok. Det tyder altså på, at hyrdebegrebet har det lidt vanskeligt i vore dage. Vi vil meget gerne skille os ud fra flokken. Når vi skal vise, hvem vi er – for unges vedkommende sker dette især på facebook – så gør vi meget ud af at vise, at vi ikke er som de andre. Vi vil alle sammen være individualister, enere, unika eller hvad man nu kalder det. Og tilsvarende kan vores børn ikke bare hedde Søren eller Mette, de skal hedde noget helt unikt, gerne noget ingen andre hedder.

Så Grundtvigs påstand om, at hyrdernes tid er omme, holder måske ikke helt alligevel. Tværtimod er det efterhånden sådan, at alle gerne vil være hyrder, men ingen vil være får.

Men der vil i vores tid - som til alle andre tider - være situationer, hvor vi uundgåeligt er fårene. For selv om vi tror, vi kan være hyrder, at vi kan være arkitekter for vores eget liv, så kommer vi indimellem til kort overfor livet og døden. Der kommer nogle stunder i vores liv, hvor vi ikke kan være den, der går foran, for vi kender ikke vejen.

Vi er ikke herrer over den måde, livet er indrettet på. Vi er sat ind i en verden under nogle vilkår, vi ikke selv har valgt. Det resulterer i, at vi indimellem kommer til at føle afmagt i forhold til livet. Det er både i glæden og sorgen, at livet kan blive for stort for os, for u håndterligt. Både når vi oplever stor lykke, når vi forelsker os eller bliver forældre eller bedsteforældre, og når vi møder døden og sorgen, oplever vi, at vi ikke kan kontrollere livet. Her nytter det ikke noget at optimere sin præstation eller udfolde sit potentiale, for sat over for tilværelsens største udsving – liv og død – er der ikke noget at præstere eller udfolde. Der må vi bare tage imod. Tage imod den glæde og den sorg, livet byder os.

I de situationer kan kirken noget, som coachen ikke kan. For Bibelen har ord, fortællinger og budskaber, som kan tale til os i de situationer, hvor livet bliver for u håndterligt.

Når vi ikke selv kan gå foran, når vi ikke kender vejen, er det godt at vide, at der er en anden, der går foran os. Kristus er hyrden, der leder os gennem livet og gennem døden. At tro er at høre hyrdens stemme og følge efter ham.

Det at tro er vel at mærke ikke noget, vi selv skal præstere. Vi kan og skal ikke tage os sammen for at tro. Det er ikke en åndelig kraftanstrengelse. Troen er en tillid, der vækkes i os. Troen er en gave, ligesom livet er en gave. Det er derfor, hyrden bliver ved med at kalde på fårene. Han kalder på os, fordi han vil have, at vi skal tro på ham. Kristus går både foran os og bagved os, som en rigtig hyrde bør gøre. Ingen får lov at sakke bagud eller blive tabt. Intet i verden kan rive os ud af hans hånd. Amen.